

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-05>

УДК 351

*Шуванов Андрій Романович,**аспірант кафедри управління персоналом та підприємництва,
навчально-наукового інституту “Інститут державного управління”**Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,**майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна**e-mail: andjey1410@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-4382-2920>*

УКРАЇНСЬКА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТРУКТУРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У статті проаналізовано програмні документи, що регламентують регіональну політику в Україні. Виявлено системні недоліки у плануванні державного впливу на структурні зміни у національній економіці та їх інерційний характер. Структурні зміни мають виражену негативну спрямованість та прискорюють свій темп, набувають загрозливих рис.

Висвітлено суттєвий вплив європейських принципів на вітчизняну регіональну політику. Насамперед, йдеться про такі принципи як додатковість, програмування, партнерство, концентрація. Однак, слід зазначити, що вітчизняним стратегіям розвитку не вистачає об'єктивних критеріїв, які б регламентували здійснення структурної політики. Відсутні чіткі норми згідно з якими має здійснюватися фінансування програм, пов'язаних із регіональною політикою. Середньострокове бюджетне планування за таких умов практично неможливе. Це, у свою чергу, значно знижує ефективність державної політики в цілому.

Виявлено слабку координованість між численними програмами, концепціями та стратегіями, що повинні регламентувати державний вплив на структуру національної економіки.

Ключові слова: *структурна політика; регіональна політика; стратегія регіонального розвитку.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розглядаючи державну структурну політику, необхідно насамперед зосередити увагу на нормативно-правовій базі, яка регулює участь держави у структурних змінах національної економіки, та програмах розвитку, створених урядом. Саме створення та подальша реалізація цих програм є основним механізмом практичного здійснення державної структурної політики. Аналіз цих документів дозволить нам в перспективі визначити оптимальні методи підтримки позитивних структурних змін та усунення структурних диспропорцій у національній економіці. Це, безумовно, є одним із головних завдань економічного розвитку України сьогодні.

Як цитувати: Шуванов А. Р. Українська регіональна політика та її вплив на структуру національної економіки. *Державне будівництво*. 2022. № 2 (32). С. 50–59. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-05>

In cites: Shuvanov, A.R. (2022). Ukrainian regional policy and its influence on the structure of national economy. *State Building Formation*, 2 (32), 50–59. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2022-2-05> [in Ukrainian].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив структурних чинників на темпи економічного зростання, механізми державного впливу на сам процес формування і розвитку економічної системи як предмет наукового пошуку завжди були в полі зору видатних вітчизняних і зарубіжних дослідників, зокрема: Ф. Перро, Р. Буайе, А. Липец, М. Агльетта, Ж. Бенассі, М. Аллі, Р. Солоу, Р. Лукас, П. Ромер, П. Самуельсон, Р. Нельсон, Т. Веблен, Дж. Коммонс, Дж.К. Гелбрейт, Дж.М. Кларк, Й. Шумпетер, Шовкун І. А. [15], Ходжаян А. Р. [12, 13], Шинкарук Л. В. [14], Геєць В. М. [2] та інших.

Сьогодення вимагає в дослідженні зазначеної проблеми враховувати забезпечення відповідних темпів компенсаційного зростання економіки в період повоєнного відновлення та закладання основних пропорцій економічної системи інноваційного типу.

Метою статті є аналіз програмних документів, що регламентують регіональну політику в Україні.

Застосована методологія і методи. Дослідження спирається на такі принципи: історизм – обраний феномен розглянуто у розвитку; об'єктивність – спроба досягти об'єктивності дослідження, подолати суб'єктивні помилки; системність – галузеву структуру національної економіки розглянуто у взаємозв'язку всіх її елементів.

У основі даного дослідження лежить метод аналізу та синтезу. Прикладом його використання є вживання такого поняття як «галузева структура», що передбачає поділ національної економіки на галузі та подальший розгляд їх як взаємопов'язаних елементів. Для того щоб розкрити взаємозв'язки між цими елементами, використовується метод функціонального аналізу. Для того, щоб виявити кількісний бік структурних змін у національній економіці використано математичні та статистичні методи досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спроби ухвалити програму структурних реформ національної економіки почали робити ще на зорі існування незалежної України. Перший такий проєкт було створено 1995 р. але його відхилила Верховна Рада на етапі формування загального концепту [12, с. 108]. Його очевидними недоліками були загальна декларативність, відсутність критеріїв для оцінки структурних змін, невизначеність щодо джерел фінансування витрат на реалізацію цієї програми. Регіональну політику вважають частиною структурної політики. Отже, програми регіонального розвитку також представляють для нас інтерес.

21 липня 2006 р. була затверджена «Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року». Це дуже важливий документ, оскільки рекомендації щодо формування регіональної політики передують грамотний аналіз соціально-економічної ситуації, що вже склалася. Його автори зазначають, що незважаючи на зростання ВВП протягом останніх 6 років, цей показник на душу населення суттєво відстає навіть від тих країн, які у 2004 р. вступили до ЄС та частини країн СНД. Причини цього вони бачили насамперед у структурі створення ВВП. Сільське господарство було домінуючою галуззю

виробництва у 11 регіонах, у ньому зайнято 11,7 % працюючих, які виробляли 11,4 % ВВП. Це значно перевищує аналогічні показники в країнах ЄС, де в середньому у сільському господарстві задіяно 5,4 % трудящих, які виробляють 2,1 % ВВП. При цьому в українському сільському господарстві відзначалася нестача капіталовкладень, падіння продуктивності земельних угідь, їх висока розораність.

Серед проблем відзначалися також знос основних фондів, недостатність обігових коштів, що заважає модернізації виробництва, демографічні проблеми. Останній пункт полягав не лише у скороченні населення як такому, а й нерациональному використанні людських ресурсів. Крім цього, автори документа виділяли такі складнощі: збільшення диспропорцій соціально-економічного розвитку регіонів; низька конкурентоспроможність регіонів; низька інвестиційно-інноваційна активність; нерозвинена виробнича та соціальна інфраструктура; слабкі міжрегіональні зв'язки; господарська діяльність регіонів базується на 1–2 областях, підприємства яких є сировинними або виготовляють проміжну або низькотехнологічну продукцію; висока енерго- та капіталомісткість виробництва; диспропорція у розподілі прямих іноземних інвестицій (понад 30 % припадало на Київ, тоді як на кожен з 12 областей не більше 1 % сукупних прямих іноземних інвестицій).

Погіршував ці фактори низький рівень ефективності системи державного управління, а саме: безсистемність та фрагментарність інструментів; відсутність стратегії розвитку; недосконалість адміністративно-територіального устрою.

Вищезазначені проблеми пропонувалося вирішувати шляхом виконання низки стратегічних завдань:

1. Підвищення конкурентоспроможності регіонів, зміцнення їхнього ресурсного потенціалу.
2. Забезпечення розвитку людських ресурсів.
3. Розвиток міжрегіональної співпраці.
4. Створення інституційних умов для регіонального розвитку

Окремо варто відзначити принципи, згідно з якими реалізовувалась би регіональна політика. Вони багато в чому схожі на аналогічні принципи, які декларує у своїй регіональній політиці ЄС. Наприклад, можна спостерігати у вітчизняному документі такі принципи як додатковість, програмування, партнерство, концентрація та визначені вони так само, як і у документах ЄС. І це чудові запозичення, які можна лише вітати, оскільки дотримання цих принципів явно збільшило ефективність європейської регіональної політики. Крім запозичених, вказані такі принципи: «синхронізації дій», «поляризованого розвитку», «субсидіарності», «збалансованого розвитку», «єдності». Принцип субсидіарності також має аналоги в європейських документах. А ось на принципі «поляризованого розвитку» необхідно зупинитися докладніше. Він передбачає формування «опорних регіонів» (поліусів, локомотивів зростання), в яких концентруються фінансові,

адміністративно-управлінські, людські та інші ресурси, з подальшим посиленням інноваційної активності в інших регіонах» [6]. Цей принцип можна втілювати в життя у двох напрямках. Саме так, як він озвучений у документі, використовуючи концентрацію коштів лише як перший етап позитивних структурних змін у національній економіці або для виправдання інерційного характеру змін. «Полюси зростання» в економіці з'являються абсолютно самостійно, для цього не потрібна спеціальна державна підтримка. Вона радше потрібна для того, щоб цей природний процес не призводив до зникнення здорової конкуренції. У такому вигляді цей принцип може використовуватися для прихованого лобіювання інтересів великого бізнесу, який із завидною регулярністю отримував державну підтримку замість малих і середніх підприємств.

Виконання стратегічних завдань, за задумом укладачів документа, повинно було призвести до позитивних структурних зрушень. Проте, залишалось питання, на які кошти ці заходи здійснюватимуться. Враховуючи те, що частина з них має виконуватися на місцевому рівні, в документі було порушено питання про недостатню самостійність місцевого самоврядування у фінансово-економічному аспекті. Для зміни цієї ситуації передбачалася зміна законодавства, яка зміцнила б місцеві бюджети шляхом розширення доступу місцевої влади на ринок внутрішніх та зовнішніх запозичень. Загальне питання про джерела фінансування залишається, фактично, без відповіді. У документі є вказівка на те, що «фінансове забезпечення здійснюється за рахунок державного та місцевого бюджетів, а також інших джерел» [6]. Максимально неконкретна вказівка на джерело фінансування для таких масштабних заходів фактично ставить на них хрест. За період незалежності України, державний бюджет був профіцитним двічі (2000, 2002), а консолідований тричі (1992, 2000, 2002) [1, с. 9–14]. Там не було зайвих грошей для структурних реформ, що назріли. Залишаються лише революційні зміни у внутрішній політиці чи ринок зовнішніх запозичень. Про перше у документі не йдеться, отже надія авторів Стратегії полягала у сприятливій кон'юктурі на світовому фінансовому ринку. І справді, у момент ухвалення цього документа ринок був перегрітий, що давало ілюзію легкості залучення додаткових коштів для реалізації найамбіційніших проектів. Однак незабаром настала світова фінансова криза, яка зробила кредитні ресурси важкодоступними, а цю Стратегію неактуальною. Цей факт підтверджується не лише показниками для моніторингу, опублікованими наприкінці документа, а й преамбулою до наступного документа.

Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року було затверджено Кабінетом Міністрів 6 серпня 2014 р. Автори нового документа акцентують увагу на двох моментах. Перший – інерційний сценарій структурних перетворень. Негативні тенденції, зазначені ще в минулій стратегії, набули свого розвитку, вираженого в цілком явних показниках. Якщо у 2006 р. лише близько 30 % прямих іноземних інвестицій припадало на

м. Київ, то у 2014 р. вже близько 50 %. Структура валового регіонального продукту (ВРП) також явно вказувала на концентрацію економічних ресурсів у столиці. На 2013 р. частка м. Києва у сукупному ВРП становила вже 20,5 %, що на 3 % більше, ніж у 2006 р. На регіональному рівні в обласних центрах концентрується понад 60 % обсягів виконаних будівельних робіт, інвестицій та виробництва. Посилюється депопуляція, зростають міжрегіональні диспропорції у соціально-економічному розвитку. Другий – рефлексія щодо причин війни, що почалася на Донбасі. Автори справедливо зазначають, що це стало можливим завдяки неефективній регіональній політиці та системі державного управління в цілому. Однак вони пов'язують це не з негативними структурними змінами в національній економіці в цілому, про які йшлося в минулому пункті, а з особливостями економічного життя Донецької та Луганської областей. Відстала технологічна база, монофункціональність, сировинний характер експорту та державна промислова політика, яка швидше заохочувала такий стан справ, активно субсидуючи вуглевидобуток та чорну металургію. Це, на думку авторів, призвело до фактичної інтеграції регіону в російський ринок. Не буде перебільшенням сказати, що питанням реінтеграції Донбасу та Криму приділено основну увагу у рамках цієї Стратегії.

Наново визначено пріоритети державної регіональної політики. Замість чотирьох стратегічних завдань минулої стратегії вказано три цілі державної регіональної політики. Це підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, територіальна соціально-економічна інтеграція та ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

З переліку принципів, згідно з якими здійснюватиметься дана Стратегія, зник принцип «поляризованого розвитку». Проте, коли автори поетапно розбирають шляхи виконання мети № 2 «Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток», вони згадують створення «точок зростання» та надання їм державної підтримки поряд із стимулюванням розвитку менш розвинених та депресивних територій. При цьому чітких критеріїв надання підтримки не вказано. Це, без сумніву, призведе до того ж результату, який критикувався на початку цього документа – формуванню «непрозорого» механізму фінансового забезпечення розвитку регіонів». Тільки тепер державну підтримку отримуватимуть не чорна металургія та вуглевидобуток, а території, які є найбільшими виробниками продовольства [7, с. 1]. Розширення сфери дії фінансових інструментів стимулювання місцевого економічного розвитку, також запропоноване в цій Стратегії, посилює цю проблему. Наочний приклад такої ситуації — державна фінансова підтримка агрохолдингу «Миронівський хлібопродукт», яка набула широкого розголосу з політичних причин, але це не єдиний випадок.

Ще один приклад полягає у збільшенні кількості великих компаній протягом дії Стратегії. У 2013 році вони становили 0,2 % від загальної кількості компаній, там було працевлаштовано 32,2 % працівників, ці підприємства надавали 42,4 % обсягу продажу товарів, робіт, послуг. У 2020 році вони вже

складали 0,5 %, там працювало лише 25,8 % найманих працівників, які виробляли 36,4 % продажу товарів, робіт, послуг [11, с. 41-42]. Ці дані парадоксальні, оскільки все повинно розвиватися трохи іншим чином. Великих компаній має бути менше, але вони мають займати більшу частку ринку, якщо їм цілеспрямовано не заважатимуть антимонопольні органи. Існуючу ситуацію досить складно пояснити. Ймовірною причиною є те, що великим підприємствам легше отримати доступ до кредитних ресурсів. Це у свою чергу є основою для конкурентоспроможності в сучасних умовах.

Необхідно відзначити, що навіть при виборі найбільш об'єктивних та прозорих критеріїв не виключено несподіваних наслідків. Так, розширення ЄС у 2004 р. позбавило додаткового фінансування Східну Німеччину, що призвело до закріплення негативних структурних змін. Сталося це через зниження показника середнього ВВП в ЄС, а для участі у програмах структурних реформ встановлено обмеження для регіонів, ВВП яких більше 90% від середнього по всіх країнах ЄС. Якщо ж подібні критерії не визначені зовсім, то втручання держави лише закріплюватиме структурні дисбаланси.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що у «Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» були позитивні та негативні сторони. До перших можна віднести визнання провалів у реалізації попередньої стратегії, якісний аналіз соціально-економічної обстановки, що склалася, і концентрацію на актуальних проблемах державного будівництва (реінтеграція непідконтрольних територій). До негативних аспектів відноситься явна невідповідність запропонованих заходів і результатів свого ж аналізу актуальної ситуації. Зрештою, це політичний документ, що накладає на нього цілком зрозумілі обмеження.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. На сьогодні це не найактуальніший документ, оскільки складався він ще до початку війни, але й обійти увагою його не можна, оскільки це все ще чинний документ, який повинен визначати основи соціально-економічної політики держави і суттєво впливати на структуру національної економіки.

На початку документа можемо спостерігати перерахування тих позитивних змін, які відбулися у регіональній політиці за період дії попередньої стратегії. До них відносять створення юридичних засад для стратегічного планування та фінансування регіонального розвитку, реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади на основі принципу децентралізації. Особливо зазначається бюджетна децентралізація, яка перерозподіляє кошти на користь місцевих бюджетів. У той же час, визнаються і ряд труднощів, подолання яких ще чекає попереду. Проблеми ці вказують на продовження інерційного сценарію структурних змін у національній економіці. Поглиблюються диспропорції щодо економічного розвитку різних регіонів, відсутні позитивні результати міжрегіонального співробітництва [5].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Якщо підбивати підсумок щодо розглянутих програмних документів, то можна дійти таких висновків.

По-перше, порівнюючи ті проблеми, які збиралися вирішувати за допомогою стратегій регіонального розвитку їх укладачі у 2006 р., 2014 р. та 2020 р. можна зробити висновок, що або заходи передбачені цими документами не виконувались, або виявилися повністю неефективними, або погіршили ситуацію замість того, щоб виправити її. У 2006 році йшлося про необхідність зміцнення міжрегіональних зв'язків та кооперації. У 2014 році – про тимчасові труднощі, пов'язані зі структурними дисбалансами в національній економіці та збитки інфраструктури внаслідок бойових дій, які можна компенсувати лише за допомогою міжнародної підтримки (як стверджувалось у стратегії). У 2020 році стало цілком очевидно, що інвестиційний клімат сильно страждає від неінтенсивного, на той момент військового конфлікту, а міжрегіональні зв'язки все ще досить слабкі. І це лише один аспект, який є досить очевидним сьогодні, але саме він, розвиваючись інерційно, поставив під загрозу існування української держави.

По-друге, самі документи створювалися під явним та суттєвим впливом аналогічних програм ЄС. Саме запозичення із документів ЄС можна вважати найбільш збалансованими частинами Стратегій. Проте, запозичення виявилися досить фрагментарними, документам не вистачає об'єктивних критеріїв, які регламентували здійснення структурної політики. Рішення щодо кожного окремого напрямку та об'єкта впливу повинні приймати безпосередньо органи влади, які здійснюють заходи, передбачені стратегією регіонального розвитку. Це відкриває багато можливостей для зловживань, перетворює регіональну політику з дієвого інструменту усунення структурних диспропорцій на вкрай непрозорий інструмент лобіювання інтересів великого бізнесу.

По-третє, всі Стратегії регіонального розвитку після першої (2006 р.) несуть на собі сліди нестачі фінансових ресурсів, яка була цілком очевидною для укладачів цих документів. Але навіть обмежені ресурси, за належного рівня координації можуть призвести до значних позитивних структурних змін. Саме узгодженості не вистачає спробам проведення регіональної політики. Так, з 2014 року на державному рівні було прийнято понад 72 концепції та 52 стратегії, які дуже слабо взаємопов'язані одна з одною і очевидно не узгоджені. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування можуть не знати про дії центральних органів виконавчої влади. Галузева політика, що реалізується у регіонах, досить слабо скоординована. У законодавстві відсутні чіткі норми, згідно з якими має здійснюватися фінансування програм, пов'язаних із регіональною політикою. Середньострокове бюджетне планування за таких умов практично неможливе. Це, у свою чергу, значно знижує ефективність державної політики в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджет України – 2020: статистичний збірник. Департамент державного бюджету, відділ статистики державних фінансів. Київ, 2021. 299 с. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2020_\(for_website\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2020_(for_website).pdf) (дата звернення 10.10.2022).
2. Геєць В. М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 1. С. 7–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_1_3 (дата звернення 12.10.2022).
3. Національні рахунки України за 2020 рік : статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ. 2022. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 12.10.2022).
4. Панасюк В. М. Міжрегіональні диспропорції розвитку соціальної інфраструктури в умовах ринкової трансформації. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки*. 2017. № 5. С. 129–137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvprusk_2017_5_17 (дата звернення 15.09.2022).
5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінет Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. *Урядовий кур'єр*. 2020. № 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.10.2022).
6. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року : Постанова Кабінет Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001. *Офіційний вісник України*. 2006. № 30. С. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.10.2022).
7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінет Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385. *Урядовий кур'єр*. 2014. № 160. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#n11> (дата звернення 10.10.2022).
8. Сіденко В. Р. Глобальні структурні трансформації та тренди економіки України. *Економіка і прогнозування*. 2018. № 1. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/EP_18_1_37_uk.pdf (дата звернення 12.09.2022).
9. Статистичний щорічник України за 2021 рік. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021.pdf (дата звернення 15.09.2022).
10. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток : наукова доповідь ; [Шинкарук Л. В., Бевз І. А., Барановська І. В. та ін.] ; за ред. Л. В. Шинкарук; НАН України, Київ : ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України», 2015. 304 с.
11. Україна у цифрах 2020. Статистичний збірник ; Державна служба статистики України. Київ, 2021. 46 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_20u.pdf (дата звернення 10.10.2022).
12. Ходжаян А. Р. Державне регулювання оптимізації структурно-галузевих пропорцій економіки України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». Київ, 2019. № 5 (25). С. 106–120.
13. Ходжаян А. Р. Критерії визначення пріоритетів структурних змін в економіці *Економічний вісник*. 2019. № 1. С. 73–85. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/65.073> (дата звернення 15.09.2023).
14. Шинкарук Л. В. Взаємозв'язок структурних трансформацій та економічного зростання України. *International scientific journal*. 2015. № 9. С. 180–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_9_42 (дата звернення 15.09.2022).
15. Шовкун І. А. Залежність української економіки від промислового імпорту та передумови формування ефективної виробничої спеціалізації. *Економіка промисловості*. 2020. № 3 (91). С. 5–28. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2020.03.005>

Стаття надійшла до редакції 16.10.2022 р.

Стаття рекомендована до друку 20.11.2022 р.

Shuvanov A. R.,

post-graduate student of the Department of Personnel Management and Entrepreneurship,
Education and Research Institute of Public Administration of V. N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: andjey1410@gmail.com <https://orcid.org/0000-0003-4382-2920>

UKRAINIAN REGIONAL POLICY AND ITS INFLUENCE ON THE STRUCTURE OF NATIONAL ECONOMY

Annotation. The article deals with the program documents that regulate regional policy in Ukraine. Systemic deficiencies in the planning of state influence on structural changes in the national economy and their inertial nature were revealed. Structural changes have a pronounced negative orientation and are accelerating their pace, acquiring threatening features.

The significant impact of European principles on domestic regional policy is highlighted. First of all, we are talking about such principles as additionality, programming, partnership, concentration. However, it should be noted that domestic development strategies lack objective criteria that would regulate the implementation of structural policy. There are no clear rules according to which programs related to regional policy should be financed. Medium-term budget planning is practically impossible under such conditions. This significantly reduces the effectiveness of state policy as a whole.

Weak coordination between numerous programs, concepts and strategies that should regulate state influence on the structure of the national economy was revealed.

Keywords: *structural policy; regional policy; regional development strategy.*

REFERENCES

1. Budget of Ukraine – 2020: statistical collection. (2021). State Budget Department, Department of State Finance Statistics. Kyiv. URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2020_\(for_website\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_Budget_of_Ukraine_2020_(for_website).pdf) (application date 10.10.2022) [in Ukrainian].
2. Geets, V.M. (2016). Economy of Ukraine: key problems and prospects. *Economics and forecasting*, 1, 7–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2016_1_3 (application date 12.10.2022) [in Ukrainian].
3. National accounts of Ukraine for 2020: statistical collection. (2022). State Statistics Service of Ukraine. Kyiv. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (application date 12.10.2022) [in Ukrainian].
4. Panasyuk, V.M. (2017). Interregional disparities in the development of social infrastructure in the conditions of market transformation. *Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic sciences*, 5, 129–137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2017_5_17 (application date 15.09.2022) [in Ukrainian].
5. On the approval of the State Strategy for Regional Development for 2021–2027. (2020). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 5, 2020, no. 695. *Government Courier*, no. 156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (application date 10.10.2022) [in Ukrainian].
6. On approval of the State Regional Development Strategy for the period until 2015. (2006). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 21, 2006, no. 1001. *Official Gazette of Ukraine*, no. 30, 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-%D0%BF#Text> (application date 10.10.2022) [in Ukrainian].
7. On the approval of the State Regional Development Strategy for the period until 2020. (2014). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 6, 2014, no. 385. *Government Courier*, no. 160. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#n11> (application date 10.10.2022) [in Ukrainian].

8. Sidenko, V.R. (2018). Global structural transformations and trends of the economy of Ukraine. *Economics and forecasting, no. 1*. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/EP_18_1_37_uk.pdf (application date 12.09.2022) [in Ukrainian].
9. Statistical Yearbook of Ukraine for 2021. (2022). State Statistics Service of Ukraine. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/Yearbook_2021.pdf (application date 15.09.2022) [in Ukrainian].
10. Structural transformations in the economy of Ukraine: dynamics, contradictions and impact on economic development: scientific report. (2015). [Shinkaruk, L.V., Bevz, I.A., Baranovska, I.V. etc.]; under the editorship L.V. Shinkaruk; National Academy of Sciences of Ukraine, Kyev: State University "Institute of Econ. and predicted. NAS of Ukraine" [in Ukrainian].
11. Ukraine in numbers 2020. (2021). Statistical collection. State Statistics Service of Ukraine. Kyiv, 46 p. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_20u.pdf (application date 10.10.2022) [in Ukrainian].
12. Khojayan, A.R. (2019). State regulation of optimization of structural and sectoral proportions of the economy of Ukraine. *International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*, 5 (25), 106–120 [in Ukrainian].
13. Khojayan, A.R. (2019). Criteria for determining the priorities of structural changes in the economy. *Economic Bulletin, no. 1*, 73–85. <https://doi.org/10.33271/ev/65.073> (application date 15.09.2022) [in Ukrainian].
14. Shinkaruk, L.V. (2015). Interrelationship between structural transformations and economic growth of Ukraine. *International scientific journal*, 9, 180–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_9_42. (application date 15.09.2022) [in Ukrainian].
15. Shovkun, I.A. (2020). Dependence of the Ukrainian economy on industrial imports and prerequisites for the formation of effective production specialization. *Economy of industry*, 3 (91), 5–28. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2020.03.005> [in Ukrainian].

The article was received by the editors 16.10.2022.

The article is recommended for printing 20.11.2022.

